

2018-03-15

DNR Ku2017/02516/DISK
DNR Forte 2018-00003

Regeringskansliet
Kulturdepartementets
103 33 Stockholm

Remissvar: Transpersoner i Sverige – Förslag för stärkt ställning och bättre levnadsvillkor SOU 2017:92

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd, Forte, har erhållit ovan rubricerade remiss för yttrande.

Forte ser positivt på den gediget utförda utredningen och förslagen som syftar till att förbättra utvecklingen av transpersoners levnadsvillkor och hälsa. Som beskrivs i uppdrag och utredning tillhör transpersoner en utsatt grupp i samhället och det är angeläget att förbättra situationen för gruppen och dess specifika förutsättningar.

Forte har i uppdrag att finansiera, sprida och nyttiggöra forskning inom hälsa, arbetsliv och välfärd och vi noterar att utredningen identifierar ett flertal områden som är i behov av forskning. Forskningsbehoven spänner sig över hela livssituationen. Bland annat nämns följande forskningsbehov:

- Åtgärder för att minska utsattheten från minoritetsstress
- Diskriminering, mikroaggressioner och stigmatisering
- Polisanmälningar och utsatthet för brott
- Generell hälsa
- Kopplingen mellan lagstiftning och hälsa
- Skillnader avseende ålder, etnicitet, klass och sexuell läggning
- Transpersoners sexuella och reproduktiva hälsa
- Transbarns situation och vilket stöd de behöver
- Äldre transpersoners situation
- Föräldraskap
- Tillgång till vård
- Villkor på arbetsmarknaden och i arbetslivet
- Effekter av långvarig hormonbehandling

Samtidigt konstaterar utredningen att det inte varit möjligt att genomföra en genomgripande intersektionell analys på grund av att befintlig forskning och undersökningar inte innehåller den information som krävs. Ytterligare forskning behövs därför kopplat till diskrimineringsgrunderna. Artikeln i The Lancet som omnämns i utredningen identifierar att det finns ett ökande internationellt intresse för forskning om transpersoners hälsa, även om omfattningen av den befintliga forskningen ännu inte är betydande. Svensk forskning inom området är av begränsad karaktär.

Forte anser därför att det finns goda grunder för att förbättra kunskapsläget om HBTQ personers situation med hjälp av forskning. Bedömningen är i likhet med EU-kommissionärens rapport från 2009 med förslag om fördjupad forskning om mänskliga rättigheter och könsidentitet samt Socialstyrelsens förslag från 2010 för att säkra forskning, kvalitetsutveckling och kunskapsspridning som omnämns i utredningen.

En stor del av de områden som nämns i utredningen där forskning behövs faller inom Fortes område. Forte ser därför positivt på att ta emot ett uppdrag om finansiering och nyttiggörande av forskning inom området i samråd med övriga forskningsfinansiärer.

Forte arbetar för närvarande med en litteraturöversikt över forskning om unga HBTQ personers levnadsvillkor och hälsa som kommer att publiceras under 2018. Litteraturöversikten kommer att fördjupa och förstärka bilden av vilka områden som bör belysas ytterligare av forskning, ur ett ungdomsperspektiv.

Forte instämmer med utredningens slutsats att forskning och datainsamling bör ta hänsyn till HBTQ relaterade frågor. Forte har sedan ett par år tillbaka infört ett kriterium om genus och mångfaldsperspektiv i forskningsansökningar. Syftet med kriteriet är att stimulera att forskningen tar hänsyn till olika samhällsgrupper och därmed öka forskningens kvalitet och relevans.

Forte anser att det bör övervägas att åtgärder som tas som en följd av utredningen följs av forskning och utvärderingsinsatser för att säkra kvalitet och utveckling.

Beslut i ärendet har fattats av generaldirektör Ethel Forsberg efter föredragning av forskningssekreterare Thomas Jacobsson.

Ethel Forsberg

Generaldirektör